

Томаківський професійний аграрний ліцей

**Навчально-методичний
посібник
"Бухгалтерський облік в схемах"**

**Розробники: Гошко Т. Л. – викладач основ економіки
Краснокутська В. Г. – викладач бухгалтерського обліку**

**Томаківка
2010**

Анотація

Навчально-методичний посібник " Бухгалтерський облік в схемах " складено відповідно до програми предмета " Бухгалтерський облік " з метою допомоги учням у засвоєнні навчального матеріалу.

Посібник складається з одинадцяти тем. Кожна тема представлена в виді схем, де скорочено викладено навчальний матеріал. Посібник створено за допомогою програми Microsoft Power Point у вигляді презентації з використанням різноманітних форм і способів оформлення, анімації. Гіперпосилання надають можливість з легкістю знаходити необхідну схему.

Використання схем на уроці дає можливість виділити головне. При дослідженні схем учень здійснює логічні операції – синтез, порівняння, вміння узагальнювати матеріал. Схеми можна використовувати:

- при поясненні викладачем нового матеріалу;
- при вивченні і повторенні учнем нового матеріалу;
- для аналізу учнями в процесі дослідницької діяльності;
- при відповідях учнів в якості опорного конспекту;
- для підготовки учнем домашнього завдання;
- для швидкого повторення;
- при систематизації знань учнів .

Використання схем підвищує ефективність викладання предмету, і дає можливість більш раціонально використовувати час занять.

ЗМІСТ

1. Сутність і основні принципи бухгалтерського обліку
2. Об'єкт, предмет і метод бухгалтерського обліку
- 3.1. Бухгалтерський баланс, типи балансових змін
- 3.2. Бухгалтерський баланс, типи балансових змін
- 4.1. рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис
- 4.2. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис
5. План рахунків бухгалтерського обліку
6. Первинне спостереження документації та інвентаризації
7. Форми бухгалтерського обліку
8. Грошові кошти та їх облік
9. Облік розрахункових операцій
10. Облік господарських процесів
11. Основи бухгалтерської звітності

1. Сутність і основні принципи бухгалтерського обліку

Господарський облік – це спостереження, сприймання, вимірювання та реєстрація господарських фактів

Оперативний облік – використовується для спостереження і контролю за окремими операціями і процесами

Статистичний облік – вивчає і контролює масові суспільно-економічні явища і процеси

Бухгалтерський облік – охоплює всі засоби господарства і джерела їх формування

ВИМІРНИКИ

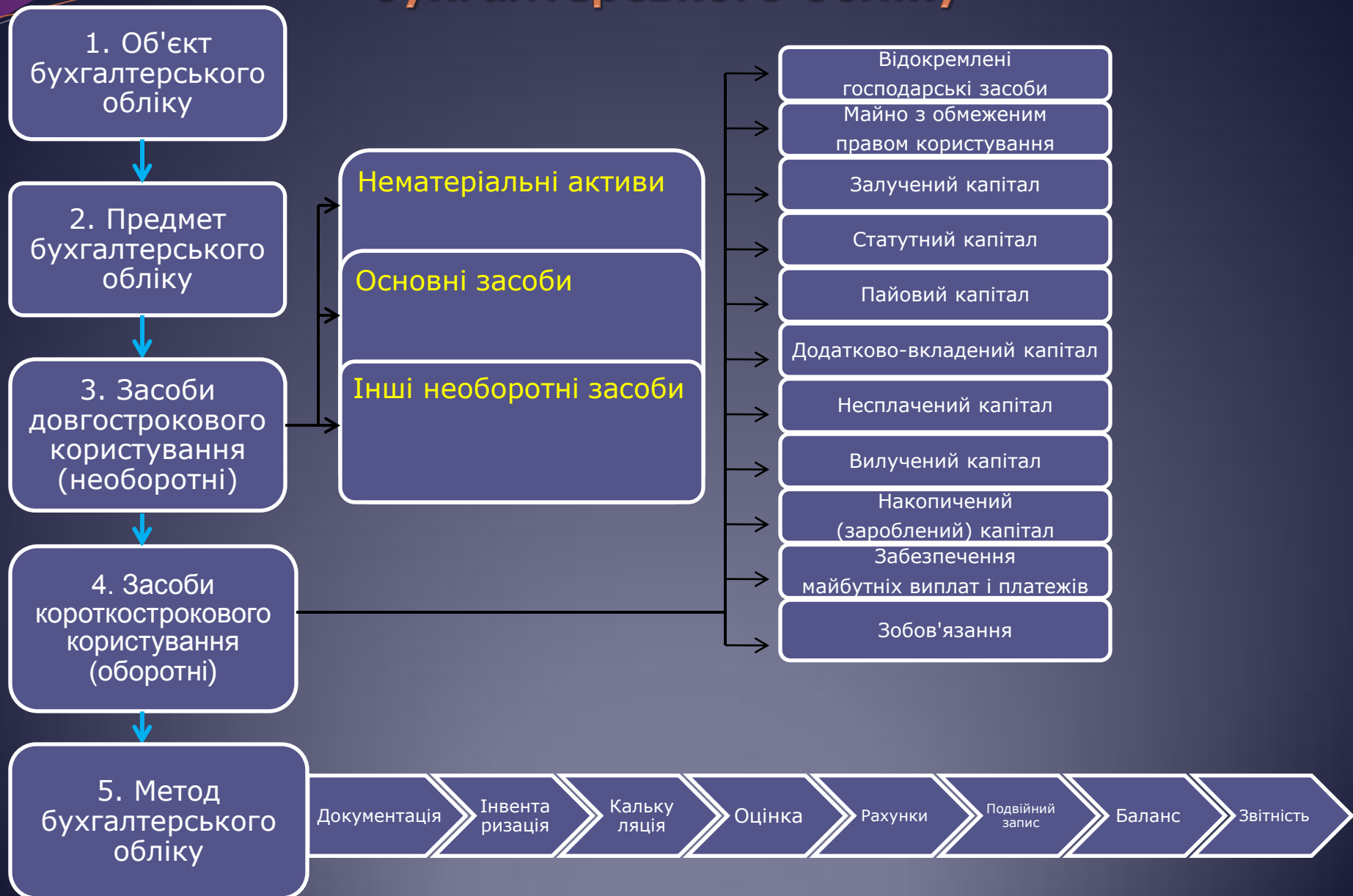
натуральні

Трудові

Грошові

Управлінський облік – це процес накопичення, аналізу інформації, для ефективного використання ресурсів

2. Об'єкт, предмет і метод бухгалтерського обліку

3.1. Бухгалтерський баланс, типи балансових змін

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС


```
graph TD; A[БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС] --> B[АКТИВ БАЛАНСУ]; A --> C[ПАСИВ БАЛАНСУ]; B --> D[Необоротні активи]; B --> E[Оборотні активи]; C --> F[Власний капітал]; F --> G[Забезпечення майбутніх витрат і платежів]; G --> H[Довгострокові зобов'язання]; H --> I[Поточні зобов'язання]; I --> J[Доходи майбутніх періодів];
```

АКТИВ БАЛАНСУ

Необоротні
активи

Оборотні
активи

ПАСИВ БАЛАНСУ

Власний капітал

Забезпечення
майбутніх витрат і
платежів

Довгострокові
зобов'язання

Поточні
зобов'язання

Доходи майбутніх
періодів

3.2. Бухгалтерський баланс, типи балансових змін

БАЛАНС

Тип балансових змін	Актив		Пасив		Підсумок балансу
	Господарські засоби		Джерела формування засобів		
	Збільше ння (+)	Зменше ння (-)	Збільшен ня (+)	Зменшен ня (-)	
I	Активна стаття (+)	Активна стаття (-)	–	–	Не змінюється
II	–	–	Пасивна стаття(+)	Пасивна стаття (-)	Не змінюється
III	Активна стаття (+)	–	Пасивна стаття(+)	–	Збільшується (+)
IV	–	Активна стаття (-)	–	Пасивна стаття (-)	Зменшується (-)

4.1. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

4.2. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

ЖУРНАЛ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ДОПОМАГАЄ
БУХГАЛТЕРОВІ ФІКСУВАТИ ВСІ
ГОСПОДАРСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

Необхідно:

- ✓ відкрити аналітичні рахунки
- ✓ відобразити в них операції з журналу
- ✓ підрахувати обороти й залишки
- ✓ відкрити синтетичні рахунки (за балансом)
- ✓ відобразити в них операції з журналу
- ✓ скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками і пробний баланс

5. ПЛАН РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

ПЛАН РАХУНКІВ

БАЛАНСОВІ
РАХУНКИ (1-9)

ПОЗАБАЛАНСОВІ
РАХУНКИ (0)

Клас 1
Необоротні активи

Клас 0
Позабалансові рахунки

Клас 2
Запаси

Клас 3
Кошти, розрахунки
та інші активи

Клас 5
Довгострокові
зобов'язання

Клас 4
Власний капітал і
забезпечення
зобов'язань

Клас 6
Поточне
зобов'язання

Клас 7
Доходи і результати
діяльності

Клас 9
Витрати діяльності

Клас 8
Витрати
за елементами

6. Первинне спостереження документації та інвентаризації

ДОКУМЕНТАЦІЯ

ПЕРВИННІ

→ Облікові реєстри

→ Обробка

→ Виправлення

→ Робота з бухгалтерським архівом

ПЕРІОДИЧНІ ДОКУМЕНТИ

Товарно-касові книги,
товарно-грошові звіти,
авансові звіти,
матеріальні звіти

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ

ПЛАНОВА

ПОЗАПЛАНОВА

Проведення інвентаризації

- для передачі майна державного підприємства в оренду;
- перед складанням річної бухгалтерської звітності;
- під час зміни матеріально-відповідальної особи;
- в разі пожежі;
- коли виявлено факти зловживання, псування цінностей;
- за постановою судово-слідчих органів;
- за тими товарно-матеріальними цінностями, на які одержано відмову постачальника;
- під час передачі підприємства до іншого підприємства;
- в разі ліквідації підприємства.

7. Форми бухгалтерського обліку

8. Грошові кошти та їх облік

Облік касових операцій
і грошових документів

**КАСОВІ
ОПЕРАЦІЇ**

Прибутковий
касовий
ордер

Видатковий
касовий
ордер

Журнал реєстрації
прибуткових і витратних
касових документів
(форма № КО-3)

Касова книга (форма № КО-4)

Книга обліку прийнятих і
виданих касиром гроші
(форма № КО-5)

Чекова книжка

Облік операцій на поточному
рахунку в національній валюті

Облік операцій на поточному
рахунку в іноземній валюті

Порядок відкриття
поточних рахунків у
банку

Виписка банку, їх
перевірка та обробка

Кореспонденція
рахунків за поточним
рахунком

9. Облік розрахункових операцій

Облік рахунків

з різними
дебіторами

з різними
кредиторами

Здійснюється
готівкою і
безготівково

Розрахунки платіжними
дорученнями
застосовуються при:

1. При платежах до бюджету
2. Пенсійного фонду
3. Штрафів
4. Пені
5. Погашення кредиторської заборгованості

Ведеться
аналітичний
облік

Ведеться
синтетичний
облік

Списання грошей з особового
рахунка проводиться згідно з
оформленими чеками

Облік цих рахунків ведеться
на рахунку-55, субрахунок-2

Видача лімітових чекових
книжок, під звіт працівників

10. Облік господарських процесів

Бухгалтерський облік у господарстві здійснюється за спрощеною відповідно до специфіки роботи

- а) відображення всіх господарських операцій у реєстрах обліку на підставі первинних документів;
- б) принцип подвійного запису та взаємозв'язку даних синтетичного та аналітичного обліку;
- в) систематизація та накопичення даних первинних документів для складання бухгалтерської звітності.

Реєстри бухгалтерський обліку за спрощеної форми обліку

- 1) Книга обліку господарських операцій (форма К-1);
- 2) Відомість рахунка основних засобів, нарахованих амортизаційних нарахувань (зносу) за...199...р (форма В-1);
- 3) Відомість обліку виробничих запасів і готової продукції за...199...р (форма В-2);
- 4) Відомість рахунка витрат на виробництво за ...199...р;
- 5) Відомість обліку грошових коштів і фондів за...199...р (форма В-5);
- 6) Відомість обліку розрахунків та інших операцій за... 199...р (форма В-5);
- 7) Відомість обліку реалізації за...199..р(форма В-6);
- 8) Відомість обліку реалізації за...199..р (форма зВ-6, за відвантаження);
- 9) Відомість обліку розрахунків з постачальниками за...199..р (форма В-7);
- 10) Відомість обліку заробітної плати за...199..р (форма В-8);
- 11) Відомість (шахова) за...199..р (форма В-9)

11. Основи бухгалтерської звітності

КВАРТАЛЬНІ

РІЧНІ

Майновий і фінансовий
стан підприємства

відноситься
Інвентаризація

Підприємства
подають квартальний
бухгалтерський звіт

- органом управління, яким вони підпорядковуються;
- державній податковій адміністрації;
- органу державної статистики;
- фінансовому органу системи Мінфіну (Міністерства Фінансів)

До річного звіту, крім зазначених форм,
додаються:

- звіт про фінансово-майновий стан підприємства – форма №3;
- звіт про стан майна підприємства – форма №5;
- звіт про наявність і рух коштів підприємства – форма №10;
- пояснювальна записка з висвітленням виробничої і фінансової діяльності підприємства за звітний період.

Квартальний бухгалтерський звіт
складається з:

- балансу підприємства форма №1;
- звіту про фінансові результати та їх використання – форма №2

Використанні джерела:

Грабов Н. М. Підручник " Теорія бухгалтерського обліку " - 2005 р.

Захожай В. Б. " Бухгалтерський облік в галузях економіки " – 2005 р.

Сайт: <http://www.dtkk.com.ua/>